

Premis AMC de Museologia de l'Associació de Museòlegs de Catalunya (AMC) Cinquena edició, 2014

Els guardonats a la Cinquena edició.

El 27 de març de 2015 va tenir lloc l'acte de lliurament dels Premis AMC de Museologia, uns guardons instituïts per l'Associació de Museòlegs de Catalunya per al reconeixement a les trajectòries professionals i les iniciatives més destacades en el camp dels museus i el patrimoni a Catalunya. L'acte, que va tenir lloc a l'auditori del Museu del Disseny de Barcelona, va comptar amb l'assistència del conseller de Cultura, Ferran Mascarell.

Com bé sabeu, els Premis AMC de Museologia constitueixen un reconeixement de caràcter honorífic i de periodicitat biennal i van ser instituïts amb l'objectiu de premiar tant les trajectòries professionals dels museòlegs catalans com els projectes, exposicions, activitats o institucions més destacats o transcendentals que desenvolupen els museus i institucions del país. S'estructuren en tres modalitats: modalitat A –trajectòries pro-

fessionals–, modalitat B –projectes, exposicions, experiències i activitats– i modalitat C –projectes de creació o reforma integral de museus i equipaments culturals.

El jurat d'aquesta edició ha estat format per una comissió d'experts de diferents àmbits de la cultura. Hi han participat, a més dels vocals de la junta directiva de l'AMC que representen les seccions territorials –Neus Ribas (Barcelona), Ester Magriñá (Tarragona), Jesús Navarro (Lleida) i Joan Vicens (Girona)–, Ramon Sagués Baixeras, museòleg i director del Museu Torre Balldovina de Santa Coloma de Gramenet; Joaquim Nadal i Farreras, director de l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural; José Angel Montañés, periodista de cultura a El País; Eulàlia Morral, directora gerent del Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa, Premi Trajectòria 2012 del Premi de Museologia de l'AMC, i Carles Vicente

El conseller de Cultura, Sr. Ferran Mascarell, en la presentació de l'acte.

i Guitart, gestor de Patrimoni Cultural i Museus de l'ICUB.

En la modalitat A, van ser reconegudes les trajectòries professionals de dos col·legues que han desenvolupat la seva carrera professional en el camp de la museologia en dos àmbits ben diferents i que tot just en el moment de rebre aquest guardó havien posat fi a una llarga etapa d'exercici de la professió per afrontar nous reptes i desenvolupar noves activitats.

Eusebi Casanelles i Rahola, director del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, deixava aquest càrrec després de tres dècades al capdavant d'una idea que va projectar el 1976 i que s'ha fet realitat i s'ha consolidat al llarg d'aquest període.

Han estat anys de rehabilitacions, recerca i conservació de valuoses peces i de muntatges d'exposicions, amb l'objectiu d'acostar la ciutadania

al món tècnic i científic. Segons Casanelles: *“Vam tenir la sort de trobar aquesta fàbrica, on hi havia aquest magnífic local que és com la catedral de la fàbrica, hi havia la màquina de vapor que era el cor de la fàbrica i que feia funcionar els embarrats [...]. Es va fer l'obertura al públic el 1984. Cap als anys noranta, vaig tenir l'oportunitat d'obtenir un Pla FEDER d'Europa, uns 800 milions de les antigues pessetes, i això va permetre restaurar una part de l'edifici i va comportar que una empresa pogués invertir aquí i ens va fer l'exposició de l'energia [...]. L'altre punt important va ser l'exposició del tèxtil, perquè és més que una exposició. Dóna sentit a tota la fàbrica. La gent, quan va veure la màquina de vapor funcionant i les màquines tèxtils, van entendre com funcionava tot el conjunt [...]. Són elements que expliquen la nostra història i compleixen la finalitat que nosaltres volem fer. D'una banda, explica la història de la innovació, veure com la humanitat ha anat creant i després la utilització social que aquestes innovacions han tingut a nostre país”.*

Eusebi Casanelles, ex-director del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, guardonat en la modalitat *Trajectòries professionals*.

Pere Freixas, ex-director del Museu d'Història de la Ciutat de Girona, guardonat en la modalitat *Trajectòries professionals*.

La seva aposta per vertebrar un sistema d'equipaments patrimonials representatius de la història industrial a Catalunya va donar com a resultat el Sistema territorial del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, un sistema de museus estès pel territori que aplega vint-i-cinc equipaments patrimonials per interpretar la industrialització a Catalunya.

Pere Freixas i Camps tenia poc més de vint-i-cinc anys quan va ser nomenat delegat provincial de Belles Arts, llavors encara depenent del Ministeri d'Educació i Ciència; s'acostava a la trentena quan va convertir-se en delegat de la Direcció General de Patrimoni Artístic i Cultural, i trenta-dos quan va assumir la direcció del Museu d'Història de la Ciutat, acabat d'inaugurar a les dependències de l'Institut Vell amb el traspàs de les peces que havien format part, des del 1960, de la col·lecció de la Casa Brugués del carrer de la Força. Era l'octubre del 1981, i aquelles sales han estat la seva segona casa durant trenta-dos anys més.

Especialista en art medieval i professor de l'antic Col·legi Universitari, Pere Freixas ha desenvolupat una àmplia carrera com a investigador en el camp de la història de l'art i ha col·laborat ac-

tivament en les institucions culturals gironines més importants: ha estat secretari de l'Institut d'Estudis Gironins i membre del Patronat Francesc Eiximenis. Però, sens dubte, la seva principal responsabilitat l'ha assumida al capdavant del Museu d'Història de Girona, on ha planificat el discurs museogràfic i museològic en diverses fases i ha promogut vora d'un centenar d'exposicions temporals tant per aprofundir en el coneixement de la ciutat com per rescatar alguns dels seus artistes oblidats. És el cas de la seva implicació en les recuperacions de Pons Martí, Josep Aguilera o Prudenci Bertrana, o més recentment, de les antològiques dedicades a Antoni Varés, Enric Marquès o Carles Vivó.

En la modalitat B, Projectes, exposicions, experiències i activitats, van ser distingits el *Projecte Viquipèdia* de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú i l'exposició temporal *El Museu Explora. Obres d'art a examen*, del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

El *Projecte Viquipèdia* de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú es va iniciar el 2011 amb l'objectiu de fer visible el museu i les seves col·leccions a Internet mitjançant la introducció de dades a la Viquipèdia. Va comptar amb

La directora de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer de Vilanova recollint el premi al *Projecte Viquipèdia*.

tres viquipedistes residents estables que treballaven simultàniament i amb el suport de la comunitat viquipedista, imatges i dades; actualment, el fons del Museu Víctor Balaguer es pot consultar en més de vint llengües. El resultat ha estat un increment notable del nombre de visualitzacions de continguts a Viquipèdia i de la qualitat dels continguts incorporats, tant textuais com iconogràfics. Alhora, ha resultat un cas d'estudi dins la comunitat viquipedista i ha posicionat la institució en el panorama dels entorns digitals.

D'aquest projecte es va valorar especialment el fet de constituir una proposta de treball basada en el coneixement en obert com a eix vertebrador, en la col·laboració i l'aliança entre l'expertesa que aporta el museu i el treball dels viquipedistes residents com a model innovador i exportable, capaç d'incardinar col·laboracions que tenen efecte

multiplicador en la difusió i l'accés al coneixement als museus.

L'exposició temporal *El Museu explora. Obres d'art a examen*, del Museu Nacional d'Art de Catalunya, va rebre l'altre premi de la modalitat B.

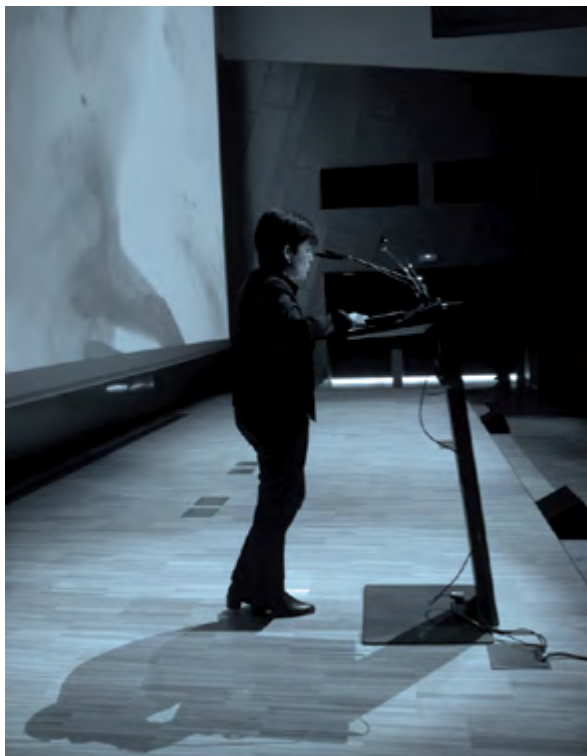
Celebrada al MNAC entre el novembre del 2012 i el febrer del 2013, aquesta exposició, a través de la presentació de trenta-dos estudis i experiències sobre sengles objectes dels fons i col·leccions del museu, integrava la perspectiva científica i crítica amb una clara voluntat pedagògica per tal de mostrar als públics els processos de recerca sobre les obres d'art i l'aplicació de la perspectiva interdisciplinària a la investigació.

L'exposició mostrava de forma entenedora i accessible la recerca duta a terme sobre les pròpies col·leccions amb un llenguatge museogràfic, en què les obres d'art i els processos d'estudi constituïen l'eix central al voltant del qual es plantejaven els interrogants sobre els processos creatius, la història de l'objecte, els materials i les tècniques, la datació o l'autoria de les obres d'art. Una mostra era complementada amb un seguit d'activitats de difusió per arribar a tots els públics.

El jurat va valorar-ne especialment l'aposta per fer visible de manera atractiva el treball científic i de recerca que es du a terme al rerefons dels equipaments museístics i, alhora, el compromís dels equips tècnics del museu i de la institució que la van realitzar, apostant per la proposta i situant-la en una posició de centralitat en la seva programació.

Finalment, en la modalitat C, **Projectes de creació o reforma integral de museus i equipaments culturals**, va ser premiat el projecte de reforma integral de l'antic Museu de Vilafranca - Museu del Vi, reconvertit en VINSEUM. Museu de les Cultures del Vi.

Un Museu que ha acomplert una primera i important fase de reconversió, fruit d'un llarg procés de profunda transformació museològica i

La cap de l'àrea de Restauració preventiva del MNAC recull el guardó per l'exposició temporal "El Museu explora. Obres d'art a examen".

museogràfica iniciat el 2000. Una fase que ha abastat la transformació arquitectònica del Palau dels Reis d'Aragó, la millora de nous espais i serveis i un nova conceptualització del discurs expositiu, que té per objectiu posar de manifest la transcendència social, històrica, científica, natural i cultural de la tradició vitivinícola.

La reforma ha implicat un canvi de model institucional i de gestió, amb la voluntat d'integrar tots els sectors implicats en la producció vitivinícola i amb una clara vocació d'esdevenir un museu de referència per a l'estudi i la difusió de la cultura del vi a Catalunya.

Aquesta cinquena edició dels Premis AMC de Museologia va rebre un total del dotze candidatures distribuïdes en les tres modalitats. El jurat també va valorar, en la modalitat d'experiències i projectes, el projecte Drassanes Reials de Barcelona. Museu Marítim de Barcelona, un programa global

de recerca, documentació, difusió i activitats que engloba la conservació i restauració del conjunt arquitectònic de les Drassanes Reials de Barcelona; l'Homenatge a Joaquim Folch i Torres, promogut per la Fundació Folch i Torres, un seguit d'actes de caràcter descentralitzat en institucions i museus, vinculats a la figura de Joaquim Folch i Torres, amb motiu dels cinquanta anys de la seva mort; la Nova configuració de l'absis de l'església de Sant Climent de Taüll, un projecte innovador que ha unit el coneixement científic amb la tecnologia per a la reconfiguració de l'espai original de l'absis amb la reproducció virtual, mitjançant *mapping*, i el Programa de conservació i gestió del patrimoni cultural del Museu de l'Hospitalet de Llobregat, que ha esdevingut referència entre els museus de l'àrea metropolitana de Barcelona, quant a l'esforç per la transmissió dels valors vinculats al patrimoni cultural.

En el camp de les exposicions temporals, el jurat va fer una menció especial a la mostra *Històries de tocador. Cosmètica i bellesa a l'antiguitat*, del Museu d'Arqueologia de Catalunya, que proposava un diàleg entre l'antiguitat clàssica i l'actualitat a través del món de l'estètica i la cura personal, i *El món del 1714*, del Museu d'Història de Barcelona (MUHBA), que pretén oferir una mirada global al món de primers del segle XVIII en el context de la Guerra de Successió.

Pel que fa a la modalitat de creació o reforma integral de museus i equipaments patrimonials, a més del premiat, també optaven a premi els projectes següents: el Museu de Tortosa, Històric i Arqueològic de les Terres de l'Ebre (Tortosa); el Museu Arqueològic de l'Esquerda (Roda de Ter); l'espai audiovisual Montserrat Portes Endins, de l'Abadia de Montserrat, i el Museu del Suro de Palafrugell, per la rehabilitació i adequació de la fàbrica modernista de Can Mario com a nova seu, nou contenidor que suposarà un important salt quantitatiu i qualitatiu per a les noves propostes museològiques i museogràfiques.

En total dotze candidatures, en diferents modalitats, només la meitat dels de l'edició passada, que

VINSEUM, premiat pel seu innovador projecte de reforma.

evidencien que en els dos darrers anys l'accent en els museus s'ha posat principalment en els projectes i els programes de difusió, més que en les grans intervencions arquitectòniques o constructives. Continuen fent evident, però, la voluntat de mantenir un bon nivell d'exigència i, malgrat la crisi i la manca de recursos, l'empenta del sector per mantenir l'activitat de qualitat.